

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliæ Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

121. Quare Episcopo consecrando tradatur Mitra? Ex p. 12. t. 1. r. 121.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](#)

RESOL. CXX.

Quare Episcopi consecrandi manus Chirothecis induantur? Ex part. 12. tract. 1. Ref. 120.

§. 1. *Sæpius citatus Andreas Sauffay in Panoplia Episcopalis lib. 1. per totum multa eruditæ obseruat de Chirothecis Episcopilibus, & individua-*

liter pro eis nostro, ubi sic air.

1. [Ceterum dato, quod Bernaldus aliqua mutavent in ordine Romano, seu ut ait Menardus, quædam detraherit, quædam addiderit, iuxta ulum quem in Ecclesia suo tempore videbat, hinc tamen non sequitur, neque elici potest, quod ritum tradendi Episcopo in Ordinatione sua manicas, seu chirothecas benedictas, hæcque deinceps cum pontificio fungitur genetum, fuerit a Bettoldio additus: cum mos ille in Ecclesia vigeret diu antequam Bernaldus ipse natus esset. Id porrè ex Sacramentorum Codice Ratoldi Abbatis, qui anno 986. excessit ab humanis, fit omnino exploratum: sicut ex exceptis ex eo supra latè patet, ubi ex more Ecclesiastico iam receptissimo, constat Episcopum manicas cum praescripta orationis formula induisse: & postea cum consecratus electobata, exiisse, prout etiam nunc fieri solet. Ita illa, qui ulum chirothecarum in Episcopis antigallinum esse in Ecclesia Latina ex multis probat; sed deveniendo ad mysticas earum significationes, ponam verba veterum authorum. Primo sic afferit, Honorus de antiquo Missæ Ritu lib. 2. c. 2 15. inscriptio de chirothecis chirothecarum, (inquit) usus ab Apostolis est traditus per manus operationes; per chirothecas designantur earum occultationes. Sicut enim aliquando manus chirothecis veluntur, aliquando exædis chirothecis denudantur. Sic opera bona interdum propter arrogantium declinatam celantur, interdum propter ædificationem proximis manifestantur. Chirotheca induuntur cum hoc impletur: Luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificant patrem vestrum, qui in Cœlis est. Chirothecæ sunt inconutiles, quia aërios Pontificis, debent rectæ fidei esse concordes.

2. Secundò Innocentius III. lib. 1. Miseriorum M. 4. 57. Quia verò plerique (ait) bonum opus quod faciunt inani favore corruptum, statim, (ac induit Dalmaticam) manus operit chirothecis, ut reficiat finistra sua, quid faciat dextera: per chirothecam ergo, congrue cautela designatur quia sic facit opus in publico, quid intentionem continet in occulto. Nam eti. Dominus dixerit: Luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificant Patrem vestrum, qui in Cœlis est: propter quod chirotheca circulum anervum desuper operari optime præcepit. Attende ne justitiam vestram faciet coram hominibus, ut videamini ab eis disponi mercede non habetis apud Patrem vestrum, qui in Cœlis est.

4. Tertio. Gulielmus Durandus lib. 3. nation. divisione Offic. cap. 12. [Per chirothecas quoque in manibus exempla Sanctorum quæ in operibus habenda sunt intelliguntur: que opera ab omni inquinamento mundata sunt ne modicum fermentum totam massam corruptat. Per ipsas vero chirothecas albas, cellulas, & munditia denotatur, ut manus, id est operationes, sint mundæ, & ab omni inquinamento imunes. Porro secundum quod capiti scilicet Christo convenienti chirothecæ, sunt hædorum pelliculae quæ manibus Jacob, Rebecca mater, id est Spiritus Iudei gratia: manibus veri Jacob id est operibus Christi circumdedit, ut similitudinem majoris, ac

prioris Adæ secundus exprimeret: Christus enim similitudinem peccati sine peccato suscepit, ut Incarnationis mysteriū diabolo celaretur. Nā ad similitudinem peccatorū esuriri, & sitivit doluit, expavit, dormivit, & laboravit. Unde cum jejunasset quadraginta diebus & quadraginta noctibus, ac postea esurisset, accedens ad eum diabolus, eum ad similitudinem peccati Adæ tentare tentavit. Sed qui primum vicerat eisdem modis victus est à secundo. Haec tenus Duranus. Sed ut verum fatear admodum speculativè:

5. Sed Sauffay ubi supra, ait in chirothecis, & in Pontificali Romano: surgens Confrater Mitra deposita chirothecas benedicens, dicit, *Oremus Omnipotens Creator, &c. & postea reponit illas manibus Consecrati dicens: Circunda Domine, &c. ex quibus Ecclesia Orationibus redditur ratio, quate ipsa ornata mansis Episcopi consecrati chirothecis; verum mili etiam nimis placet alia chirothecarum mystica significatio. Dico igitur, quod dantur Episcopis consecratis chirothecæ, ob reverentiam unctionis, quam in manibus suscepit. Quod enim chirotheca dentur Episcopo ob unctionis sacra, qua sunt ejus delubratæ manus reverentiam, ex eo facile colligi potest, quod in Romano Pontificali, titulo, de derogatione ab Ordine Pontificali, ablato Pastorali baculo, ei qui tanto culmine honoris deiicitur, mox sequitur. Deinde extractis per Ministros chirothecis Pôtifer degradator abradit degradando pollices, & manus leviter cum cultello, ut vitro dicens. Sic spiritualis benedictionis, & delubrationis mystica gratia, quantum in nobis est, te privamus, ut sanctificandi, & benedicendi perdas officium, & eff. &c. Ita. Igitur chirothecæ, tum auferuntur, cum unctionis tollitur efficacia: sicut cum infunditur unctio, ipsæ chirothecæ imponuntur.*

RESOL. CXXI.

Quare Episcopo consecrando traditur Mitra? Ex p. 12. tr. 1. Ref. 121.

§. 1. *D*E Mitra Episcopali latè petraçat Andreas Sauffay in Panoplia Episcopali, lib. 1. per totum: nam in c. 2. proponit argumenta Hæreticorum contra Mitram: in c. 2. responder ad dicta argumenta; & postea in cap. 3. firmat ex antiquis testimoniis, & exemplis Mitra. Sed directè ad casum propositum respondet Fragosus de Regimine Republica Christianæ, tom. 2. cap. 8. §. 1. n. 13. Præterea (ait) imponitur novo Præfulti sacra Cydarius in capite, bicornisque galea cum Patris Omnipotentis invocatione, vulgo *Mira*, quæ scientiam utriusque Testamenti in eo residere testantur duo Mitra cornua, duo designant testamento: anteriorius novum, posterius vetus, quo duo Episcopus scire debet c. Episcopus 23. q. 1. quibus fidei inimicos terrere, ferire ac lacerare potest. His cornibus armatus Ambrosius Theodosio; Baflius Valentino; & Chrysostomus Arcadio fortiter se oppulerunt, & terribiles apparuerunt.] Sed omnia ab ipso dicta latè confirmantur à Steph. Durando in Rationale Divinorum officiorum, lib. 3. cap. 13. num. 2.

2. Unde ex his Socolovius ubi supra, ait. Imponitur capiti ejus facta Cydarius, bicornisque galea, cum Patris Omnipotentis in invocatione cuius praeclara est bonitas, & virtus immensa, totiusque decoris ornamentum. Imponimus; (inquit divinus Hierarcha) capiti hujus Antistitis, & Agonistæ tui, galeam munitionis, & salutis; quatenus decorata facie, & armato capite, non generis, & prosapia venustate, non stipulatorum vi, & armata manu, non magnis necessitatibus, & clientelis, sed cornibus utriusque

Tractatus Octavus

412

testamenti terribilis appareat adversatis veritatis: & te ei largiente gratiam, impugnator eorum robustus existat. Qui Moysis famuli tui faciem, ex tui sermone confortio decoratam ludissimis claritatis ac veritatis cornibus insigniti, & capiti Aaron Pontificis tui tiaram imponi iustifici. Tali armatura muniebantur primi Religionis nostra Duces, & Antistites, per quam deviceunt Regna, obturaverunt ora Leonum, extinxerunt impetum ignis, effugaverunt aciem gladii, convalerunt de infirmitate, fortes facti sunt in bello, casta venterunt exterorum. Hoc eodem modo instruxit Petrus Neroni; Liberius Constantio, Ambrosius Theodosio, Basilius Valentino, Chrysostomus Arcadio, Leo Genserico, arque Attila; Stanislaus noster Boeslao, aliisque alii quamplurimi restiterunt, terrorique fuerunt. His praesidiis omnis Arriana, Macedoniana, Nestoriana, Diocorii, Euthychetis; ac reliquorum monstrorum dissipata est impietas, his deum omnis haeticorum pravitas cessit.

3. Vobis amplissimi Patres nimis haec ipsa Moysis cornua obtusa, atrita redditia sunt. Quietem, & tranquillitatem nostram curamus: Caelum ruiturum existimamus si quid liberius pro Ecclesia Dei dixerimus, aut fecerimus. Nimis timidi sumus, nimis otio & desidia torpemus. [Hæc ille.

4. In signum Ordinis, Episcopus habet Mitram & Baculum, quæ ejus commissionis arma sunt, ut dixit glo. ult. ad fin. in capite disciplina 43. dist. & in signum administrationis subiectus, cura habet Cathedram, Lotter. de re Benefic. libro 1. quæst. 9. num. 47. Hinc quando predicat Episcopus, cum cauſam Dei agat, & allegat, minis id facit, & ideo baculum, & Mitram assūmit; quando vero offert in altari, quia tunc causam populi apud Deum precibus agit, & allegat, & idem, ut humilitatem ostendat in conspectu Dei Omnipotens, deponit judicia, insignia altitudinis, & terroris, baculum scilicet, & Mitram, quemadmodum videmus in dist. cap. disciplina de Moysi, qui quando Dei causam apud Populum allegavit gladii usus est; quando vero apud Deum cauſam Populi, precibus, & humilitate rem totam conficit, vide Turrecrem. num. 2. Prepos. num. 11. & D. Annam in dist. cap. disciplina num. 12. Barb. de potest. Episcop. part. 1. iii. 1. cap. 5. num. 19.

RESOL. CXXII.

Quare Episcopus consecratus offerat Episcopo consecranti panem, & vinum? Ex p. 12. tract. 1. Ref. 122.

§. 1. **O**lim de hoc casu interrogatus fui à Clemente Merlino Sacra Rotæ Decano Viro incomparabili, & qui ex præcordiis teste experientia me supra meritum, & magni faciebat, & amabat. Tunc in promptu respondi in demonstrationem gratitudinis ex potestate ab ipso accepta ordinandi Sacerdotes, qui debent consecrare Corpus, & Sanguinem Christi, & idem Panem illum, & Vinum ob reverentiam Faces accensa praibant; non displicuit tunc viro accuratissimi ingenii haec explicatio, sed nunc invenio illam etiam docere sèpius citatum Sololum Orat. 4. ubi sic ait. [Accepto deinceps novus Pontifex à suo Consecratore, ac reliquis assistentibus: osculo pacis, de quo paulo post nobis dicendum erit; eo tempore, quo populus Christianus dona, & munera ad Altare Dei, more veteri, eoque laudatissimo, offerre solet; ipse quoque suo Consecratori tanquam spirituali patri, munera adferit. Sunt autem ea ex antiquissima Melchiadis Pontificis institutione,

panis, & vinum, quibus duæ anteferuntur faces. Offerit panem, & vinum velut ostendat le in cuius Sacerdotis functionem, & m̄t nus succedere, cui sine omni in futurum paenitentia juravit Dominus, eum esse Sacerdotem secundum Ordinem Melchizedech, vel, ut quidem ego judico, ad designandam pauperatatem Episcoporum primitivæ illius Ecclesiæ, in qua summa opes, summa divitiae, Panis, & Vinum fuerunt. Dantur autem haec munera clara luce, & amplius duabus facibus accensis, ne quid inter haec levia munera speciosius colore, pondere pretiosius scitis quid intelligam] subterp[ac subiectatur. Male enim igitur: cum ea, quæ virtuti, & pietati debent, afno onusto auro conferuntur.

2. Assumitur demum novus Antistes à suis Collegis, in communionem, & participationem, orationis, ac mystica mensa. Ac ut quandam Elias quadriginta dierum, & noctium ad Montem ulque Horæ Dei visionis iter emensus, cœlicus delato communiter viatico: sic iste contra omnia prolixæ, & difficultatibus itineris pericula contra omnes visibilium, & qui videri non possunt, inimicorum infidias, contra principes, & potestates tenebrarum mundi hujus, confirmatur, & roboratur Panillo, qui de Cœlo descendit quem qui dignè manducat, non succumbit, non moritur, sed habet vitam æternam. Super quæ panem iuxta Isaïam, requievit Spiritus Domini, spiritus sapientia, & intellectus, spiritus consilii, & fortitudinis, spiritus scientia & pietatis: replevit enim spiritus timoris Domini. Quorum donorum partes efficiuntur omnes illi, qui dignè, & religiose tuto reficiuntur viatico] Ita ille, & post illum more suo, Barbosa de potestate Episcopi, part. 1. titul. 1. cap. num. 17.

RESOL. CXXIII.

Quare Episcopo consecrando præbeatur sicutum paci?
Ex p. 12. tr. 1. Ref. 123.

§. 1. **T**angit hunc morem doctus Halliet de Sacramento Ordinis, part. 2. cap. 11. art. 2. num. 2. ubi sic ait. [Confirmatur ex veteri Ordine Romano, in quo præcipitur, ut cum Diaconi consecrati fuerint, dent osculum Episcopi, & Sacerdotibus, & tunc ad dexteram Episcopi. Item perfecta Pontifex Presbyterorum ordinatione, tunc osculetur singulos dicentes, Pax Domini sit semper vobiscum, & per manus commendet se orationibus corum. Denique Episcopos, ubi non consecratus fuerit, jubes, ut tunc de osculo Pontifici, & Diaconis omnibus, & tenens eum Archidiaconus deportet in Presbyterum, & de osculo Episcopis, & Presbyteris, scilicet ex more Clericorum, quibus cum salutatio ista in Hierarchicis ordinationibus exhibenda precipiat, exhibito, ac recepto osculo ordinati ei satisfaciunt, ut osculatio tenui, paucim renuntiant. Nec alterna haec interpretatio à moribus antiquis Ecclesie Catholicae, utpote cum præfatis sæculis usitatissimum esset, ut se invicem fidèles osculantes salutarent: quod ostendunt nos semel sanctus Paulus, semelque sanctus Petrus, dum salutare invicem fideles in osculo sancto admittent: ad euudem veterem morem probandum plana probata testimonia profere possemus, que libenter omitimus. Sed & favet huic ritu salutandi de novo ordinatum per osculum, Innocentius III. Episcopo decretali ad Episcopum Trecensem, ubi Episcopum consecratum cum Ecclesiæ sua possessionem adire, ad osculum Canonicos omnes Ecclesiæ admittere solent ostendit, itaque, (inquit) cum ad eandem accusaret Ecclesiam consecratus, eum cum Canonici